

Egzegeza SZ – Izbor iz Petoknjižja
petkom u 11:00 <http://amdg.eu/tfmvi>

Levitski zakonik

Najpoznatiji po **19,18**

...Ljubi bližnjega kao samoga sebe...

i po **12,8**

...dvije grlice ili dva golubića...

(prinos za dijete Isusa u Lk 2,24)

FOR HIS TRESPASS TWO
TURTLE-DOVES.

Smještanje

- ❑ Tko u NZ citira Lev 19,18?
- Isus uz glavnu zapovijed
(Mt 22,39; Mk 12,31)
- i zakonoznanac (Lk 10,27)
  - ❑ Kamo knjiga pripada prema 27,34? (osvrt)
- Zapovijedi Mojsiju na Sinaju za Izraelce
- hebrejski naziv: vidi JB XIII
  - ויקרא *vajjiqra* = “I zovnu...” (Lev 1,1)
- אהל מועד *'ohel mô'ed* “šator sastanka/svjedočanstva” (1,1)
  - ❑ upute u Izl 26
  - ❑ prvi put s tim imenom u Izl 27,21 (= povezan tekst)
  - ❑ “oblak na šatoru sastanka i slava יהוה u prebivalištu” Izl 40,35

Jean-Léon Gérôme, Mojsije na gori Sinaju (1895-1900)

Literarna struktura

- opis I.: “I govorio je יהוה Mojsiju”
– dvije vrste:
  - s nalogom Mojsiju (novi slušatelji):
    - “Govori sinovima Izraelovim!” 1,2; 4,2; 12,2
    - “Zapovjedi Aronu i njegovim sinovima!” 6,2.18
  - uvod u nastavak propisa 5,14.20; 6,12; 14,1
- II. “I govorio je יהוה Mojsiju i Aronu” 11,1; 15,1
  - nalog u množini: 11,2a; 15,2a
  - “govorite sinovima Izraelovim” 11,2a; 15,2a
  - uvod u nastavak propisa: 13,1; 14,33
- III. Aronu 10,8: raspoznavati sveto i čisto

Giotto di Bondone, Mojsije na gori Sinaju, freska, Kapelica Sovregni, Padova (1046-06)

Zakon o žrtvama (Lev 1-7)

- Do Lev **7,37s**: “ovo je *Tora* za... (vrste žrtava...) koju je zapovjedio (Tko? Kome? Gdje?)
- יהוה Mojsiju na Sinaju.”
  - pravni slučajevi koji započinju s “ako” (אִם 'im) 22x
  - npr. **1,3.10**; **4,3.13.27**
  - ako je žrtva od krupne stoke (1,3);
  - ili od sitne (v10);
  - ako pogriješi svećenik (4,3),
  - cijela zajednica (v13)
  - ili neka duša iz naroda (v27).

Minijatura, Petrus Comestor, Bible Historiale, Francuska, 1372

Obred pomirenja (Lev 4s)

- pomirna žrtva A) vanjski čin (4,6s)
  - svećenik uzima krv (4,6.17)
  - poškropi zastor u svetišću (4,6.17)
  - stavlja je na rogove žrtvenika (kadionog ili za paljenice), a svu ostalu krv izlijeva podno žrtvenika za paljenice (4,7.18.25.30.34)
- B) teološko djelovanje
- svećenik “izvršava obred pomirenja” (KS) כפר *kipper* “pribavlja pomirenje” (Šarić) (4,20b.26.31.35; 5,6.10.13.16.18.26)
- oprostjenje – סלה *salah* (pasiv 4,20b.26.31.35; 5,10.13.16.18.26)
  - Kako, gdje? Pred (licem) יהוה 5,26 – ključ! (+4,4.6s.15[2x].17s.24)

Propisi za Arona i njegove sinove

- ovo je tora... (6,2.7.18; 7,1.7.11s.16.30.34)
  - paljenice (6,2);
  - prinosnice (7);
  - okajnice (18);
  - naknadnice (7,1);
    - (jednak zakon za okajnicu i naknadnicu 7,7);
  - pričesnice (7,11);
    - Zahvalnica (12)
    - Zavjetnica (16)
      - Prikaznica (30)
      - Podizanica (34)

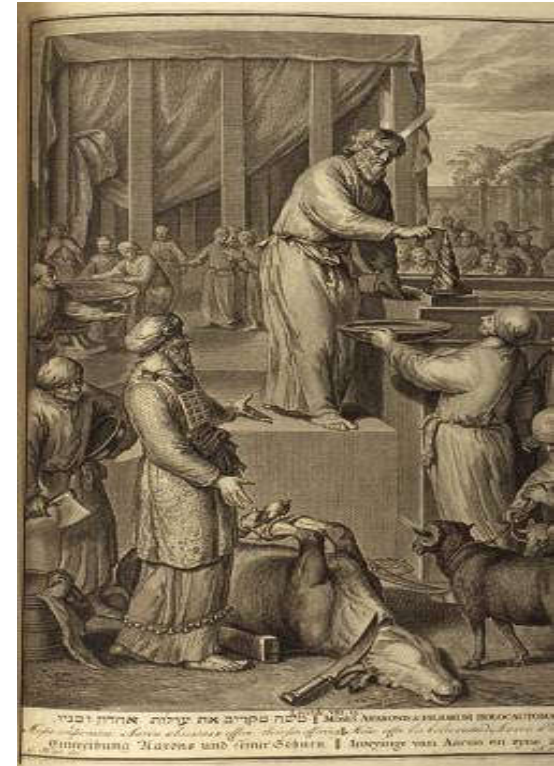

AARON AND HIS SONS PREPARING A BURNT SACRIFICE.—LEV. I. 11.

Mojsijeva svećenička služba

- Mojsije prvi izvršava u 8,14-29
  - prvi primjer i primjena:
    - žrtva “okajnica/zbog grijeha” **8,14** (4,8.20.25...)
    - krv na rogovima žrtvenika **8,15** (4,7.18.25.30...)
    - paljenica **8,18** (1,3s.6.9s.13s...)
    - itd.
- *posvetnica* kojom se posvećuje (**8,23**)
  - uho,
  - ruka i
  - noga
- Arona i njegovih sinova
- Mojsije prinosi i životinje (v14-25)
i ostale žrtve od tijesta (v26)

G. Hoet, A. de Blois, “Figures de la Bible”,
Haag 1728

Blagoslov i Slava za sve

- Posveta pred cijelom zajednicom (8,3-5)
  - Koliko traje (8,33)?
- 7 dana → *Aronova prva služba*
– kada, pred kim (9,1.5)?
- Osmi dan (1), sva zajednica (5)
  - Reakcija u 9,24b?
- Veselje i klanjanje (9,24b)
- Aron prvi put blagoslivlja zajednicu (9,22) vidi Br 6,23-27
  - Najava u 9,4b:
- יהוה će se ukazati (9,4b)
  - ostvarenje u 23b: כבוד יהוה – *kome?*
- svemu narodu – *kabôd* (težina, važnost), δόξα (fenomen)

Darlene Slavujac, Mojsije posvećuje Arona, ulje na platnu, 1999.

Zakoni svetosti (Lev 19s)

- Lev 19: riječi Mojsiju (v1) za koga (2a)?
  - “za cijelu zajednicu sinova Izraelovih”(v2a)
  - Teme iz deset zapovijedi 19,3.4.11
- Poštovanje roditelja, subota (v3);
- Zabrana kumira (v4),
- Zabrana krađe i laži (v11)
  - Posebnosti: 1) briga za siromahe (v9s.15)
    - kod žetve i berbe ostavi za siromaha i stranca (v9s)
    - na sudu ne zanemari malenoga (v15)
- 2) ljubi stranca (v34)
  - kao sebe samoga,*
  - (zašto?)
  - jer si bio stranac
    - ~Ljubite neprijatelje!
    - (Mt 5,44, Lk 6,27.35)

Budite sveti!

- okvirom u 19,2; 20,26:
- “Budite sveti!”
- c20 pripada uz c19

Joram Raanan, Brdo Sinaj, 2002-03

Lev 23: Blagdani Gospodnji v2.44

- Riječi Mojsiju (v1.9.23.26.33)
- redoviti nalog čak 4x: “govori sinovima Izraelovim” (v2a.10a.24a.34a)
- dva glavna dijela propisa imaju zaključak: “Ja sam Jahve, Bog vaš” (v22.43)
- 3 glavna blagdana: Pasha (~ proljeće), Pedesetnica (~ ljetno), Sjenice (~ jesen)
  - Blagdan sjenica ima također teol. utemeljenje u izlasku (v43)
  - postaje glavni blagdan: 1 Kr 8, Neh 8, Zah 14

Joram Raanan, Blagdan sjenica, 2002-03.

Lev 25: sedma i jubilejska godina

- riječi Mojsiju + geografski podatak (v1)
- redoviti nalog: “govori sinovima Izraelovim” v2a (vrijedi do 26,45)
- v2b-7 počinak za zemlju 7. godine
- v8-24 oprosna godina
  - Pedeseta (v10)
  - Sveta
- socijalni značaj oprosne godine (v25-55)
  - otkupiteljsko pravo (v25s)
  - i ostali propisi o odnosu prema bližnjemu
  - Izraelci = *sluge Gospodnji* (v42.55)

Paul Hardy, proglašenje jubilejske godine